

5. Alkutuotanto Toimialaseuranta syyskuu 2022

Tutkimusyksikkö

5. Alkutuotanto

Sisällysluettelo

5.1. Maatalousalat

5.2. Metsätalous ja puunkorjuu

5.3. Metallimalmien louhinta

5.4. Turvetuotanto

Alkutuotanto pitää sisällään maa- ja metsätaloutta, kaivosteollisuutta ja muuta maan tai raaka-aineiden kanssa tehtäviä töitä ja aloja.

Toimialat (TOL 2008):

TOL 1 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut

TOL 2 Metsätalous ja puunkorjuu

TOL 7 Metallimalmien louhinta

TOL 8 Muu kaivostoiminta ja louhinta

TOL 0892 Turpeen nosto

TOL 81 Kiinteistön- ja maisemanhoito

Sopimusalat: Puutarha-ala, Viher- ja ympäristörakentamisala, Maaseutuelinkeinot, Turkistuotantoala, Metsäkoneala, Metsäala, Taimitarha-ala, Malmikaivokset, Bioteollisuus, Turvetuotantoala

5.1. Maatalousalat (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +29 % (Q2/2021 → Q2/2022).
- Viljan tuottajahinta (Q2) kaksinkertaistui edellisvuodesta. Muiden tuottajahintojen nousu maltillisempaa.
- Peltoviljelyn sato on jäämässä keskinkertaiseksi. Hintataso on voimakkaassa nousussa. Toisaalta myös kustannukset ovat nousseet.
- Todennäköisimmin maatalouden kannattavuuskriisi jatkuu.
- Korkea sähkön hinta koettelee kovalla kädellä erityisesti kasvihuoneviljelyä. Tuottajat pitävät todennäköisenä, että kasvihuoneiden tuotanto jää huomattavasti aiempia vuosia pienemmäksi.
- Tämän taustalla on se, että todennäköisesti vain harvat kuluttajat ovat valmiita maksamaan esim. kotimaisista tomaateista ja kurkuista sellaisia hintoja, että hinnat kattaisivat kohonneet kustannukset. Siksi tuotantomääriä kannattaa pienentää.
- Tämän seurauksena kasvihuoneilla työskentelevien ihmisten määrä supistuu edellisistä vuosista.

5.2. Metsätalous ja puunkorjuu (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos ei saatavana.
- Puun kysyntä on pysynyt vahvana ja hintataso on korkea. Ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana hakkuumäärä jäi kuitenkin 5 prosenttia vuodentakaisesta. UPM:n lakko vaikutti hakkuumääriin.
- Ukrainan sota on sekoittanut Itämeren alueen puukauppaa. Suomesta viedään kuitupuuta entistä enemmän. Syynä on se, että Baltian maissa puun hinta on noussut Suomea enemmän. Metsäteollisuus pyrkii pitämään kustannuksia kurissa maksamalla tuontipuusta korkeampaa hintaa kuin kotimaasta ostamastaan puusta. Tämä lisää kannusteita puun vientiin.
- Taimitarhojen kohdalla nähtiin yritysrakenteen keskittymistä, kun Pohjan Taimi Oy osti Taimi-Tapio Oy:n Heinolassa ja Loimaalla sijaitsevat taimitarhat. Tätä ennen Taimi-Tapio meni elokuussa konkurssiin.
- Jos konkurssipesä ei olisi saanut taimia ja tuotantotiloja myytyä, olisi Suomea uhannut taimipula ensi vuonna.
- Ala on keskittynyt, sillä Pohjan Taimen ja Finforelia Oy:n markkinaosuus nousi yhteensä jo 70 prosenttiin.

5.3. Metallimalmien louhinta (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: -12 % (Q2/2021 → Q2/2022).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +43 % (Q2/2021 → Q2/2022).
- Metallikaivosten tuotanto on supistunut vuodessa selvästi. Tuotantomäärien heilahtelut ovat tyypillisiä kaivostoiminnalle, eikä kysymys luultavammin ole pitkäaikaisesta trendin kääntymisestä.
- Pyhäsalmen kaivos lakkautettiin kesällä lopullisesti. Kaivoksen lakkauttamista oli suunniteltu jo useamman vuoden ja loppuvaiheessa kaivoksen tuotanto- ja henkilöstömäärät olivat vähäisiä.
- Euroopan Komissio on käynnistänyt joukon toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan metallien saatavuutta. Lainsäädäntö- ja toimenpidepaketti pyritään julkaisemaan viimeistään vuoden 2023 lopulla.
- Toimenpiteiden taustalla on ymmärrys siitä, että vihreä siirtymä, lisääntyvät puolustuspanostukset ja energiasiirtymä vaativat nykyistä tehokkaampaa raaka-ainepolitiikkaa.
- Tämän hetkisten tietojen perusteella komissiolla on tavoitteena ottaa kaivosten kohdalla käyttöön nopeutettu lupaprosessi.

5.4. Turvetuotanto (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana (Q2/2021 → Q2/2022).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +98 % (Q2/2021 → Q2/2022).
- Keväällä ilmassa oli optimismia, että uhkaava energiakriisi parantaisi turvetuotannon näkymiä tälle vuodelle ja myös lähivuosille.
- Turpeen noston osalta nyt loppunut kausi jäi kuitenkin vaisuksi.
- Vaikka kokonaisuudessaan Suomen kesä oli lämmin ja kuiva, vaikeuttivat päätuotantoalueiden rankkasateet nostoa. Siksi tuotantomäärät jäivät karkeasti arvioiden puoleen siitä, mitä parhaassa tapauksessa olisi voitu saavuttaa.
- Tuotantoalueiden kunto ei mahdollistanut nopeaa tuotannon lisäämistä. Sääet eivät olleet ainoa pulma. Turvetuotannon pitkäaikainen supistaminen ja alasajo ovat heikentäneet alan uuden nousun edellytyksiä. Myös kaluston heikko kunto ja työvoimapula haittasivat tuotantoa.
- Myös lähivuosien tuotantomäärät jäävät vaatimattomiksi. Nykyisten poliittisten päätösten voimassa ollessa tuottajien ei kannata panostaa tuotantoon. Tuotantonäkymät kattavat ainoastaan nykyisen energiakriisin ja näkymät ovat siten liian lyhyet.

Teollisuus
liitto